

Αρχείο

Η ΔΗΜΑΡ, ο Μιχάλης και ο Σημίτης

Γιώργος Σιακαντάρης,

24/06/2013

Το 2001 μερικοί άνθρωποι από τον χώρο της Ανανεωτικής Αριστεράς, εκφραζόμενοι κυρίως από μια κίνηση πολιτών την Πρωτοβουλία (της οποίας κληρονόμος και συνεχιστής σήμερα είναι η Πρωτοβουλία Β΄) πήραμε την απόφαση να εκφράσουμε την υποστήριξή μας στην προσπάθεια Σημίτη υπέρ του εκσυγχρονισμού της χώρας. Ολοκληρώθηκε τότε μια πορεία που για λίγους είχε ξεκινήσει τον Ιανουάριο του 96 και για τους περισσότερους το 1999.

Τότε μερικοί με πόνο ψυχής έπρεπε να εγκαταλείψουμε τον Μιχάλη Παπαγιαννάκη, τον δεύτερο- μετά τον Σημίτη- σοσιαλδημοκράτη του πολιτικού μας συστήματος, ο οποίος και προτίμησε να παραμείνει στον Συνασπισμό. Βεβαίως με τον Μιχάλη χώρισαν μόνο οι πολιτικοί μας δρόμοι, γιατί οι ψυχικοί και ιδεολογικοί δεν χώρισαν ποτέ. Ο Μιχάλης πρωτοπόρος στην αμφισβήτηση ακόμη και του ευρωκομμουνισμού, σοσιαλδημοκράτης στην ιδεολογία, εξακολουθούσε να τάσσεται υπέρ της αυτόνομης κομματικής παρουσίας της Ανανεωτικής Αριστεράς. Και αυτό την ίδια στιγμή που το ευρωκομμουνιστικό ρεύμα έκανε σαφή βήματα προς τον εκσοσιαλδημοκρατισμό του.

Τι ήταν όμως αυτή η Ανανεωτική Αριστερά; Ήταν ένα υπαρκτό ρεύμα, αλλά δεν ήταν ένα υπαρκτό πολιτικό κόμμα. Ναι, η ΕΑΡ, ο αποκομμουνιστικοποιημένος Συνασπισμός, αλλά και η σημερινή ΔΗΜΑΡ δεν ήταν και δεν είναι πολιτικά κόμματα. Ήσαν ρεύματα, γιατί με παρρησία πίστεψαν στο ότι «ο σοσιαλισμός ή θα είναι δημοκρατικός ή δεν θα υπάρξει», γιατί αν και δεν το ομολογούσαν ρητά πίστεψαν στην αστική φιλελεύθερη δημοκρατία, γιατί αντιτάσσονταν στον κάθε είδους ολοκληρωτισμό (πολιτικό, οικονομικό, ιδεολογικό, πολιτισμικό, εθνικό, θρησκευτικό κλπ). Δεν ήταν όμως πολιτικά κόμματα, γιατί αυτό που διαχωρίζει τα κόμματα από τα ρεύματα ιδεών, τις κινήσεις, τις ΜΚΟ, είναι πως τα πρώτα πάντα θέτουν το ζήτημα της εξουσίας και της διαχείρισης του κράτους.

Η Ανανεωτική Αριστερά ποτέ στην πραγματικότητα δεν ενδιαφέρθηκε σοβαρά για την κυβερνητική και κρατική εξουσία. Η Ανανεωτική Αριστερά είχε πάντοτε μια προμακριαβελική, θρησκευτική (αριστεροί και θρησκευόμενοι συγχωρήστε μου την ύβρη) αντίληψη για το τι είναι πολιτική. Ταύτιζε δηλαδή την πολιτική με την ηθική και σε μια τέτοια αντίληψη κάθε διαχείριση της εξουσίας «βρωμίζει» την πολιτική και ηθική καθαρότητα. Αντιθέτως από τον Μακιαβέλι και ύστερα, από τη γέννηση δηλαδή της νεωτερικότητας και μετά, η πολιτική ξέμπλεξε με την ηθική, γιατί απέκτησε τη δική της ηθική. Και η ηθική της πολιτικής δεν εκτείνεται στο δίπολο «καλό- κακό», αλλά στο δίπολο «αποτελεσματικό ή αναποτελεσματικό» σε σχέση με την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος. Για να κάνεις όμως κάτι τέτοιο πρέπει πρωτίστως να θέσεις το ζήτημα ποιος κυβερνά.

Η Ανανεωτική Αριστερά ουσιαστικά δεν έθεσε ποτέ αυτό το ερώτημα. Η αποχώρηση της ΔΗΜΑΡ από την κυβέρνηση δεν είναι λάθος, δεν είναι τακτική κίνηση. Ο Κουβέλης δεν είναι ασυνεπής. Το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει. Έκανε αυτό που του έλεγαν οι πάγιες αρχές αυτής της Αριστεράς, να μη συμμετέχει δηλαδή στη «βρώμικη» εξουσία.

Η κατάληξη του εγχειρήματος της συμμετοχής της ΔΗΜΑΡ στην κυβέρνηση δείχνει πως αυτό που λέμε Ανανεωτική Αριστερά, ήταν ακόμη μια ελληνική ιδιομορφία. Πουθενά στην Ευρώπη δεν υπήρξε κάτι αντίστοιχο. Από τη μια ήταν η κυβερνώσα Σοσιαλδημοκρατία και από την άλλη η κομμουνιστογενής και η ριζοσπαστική Αριστερά. Γι' αυτό και σήμερα δεν πρέπει να θρηνούμε το τέλος της Ανανεωτικής Αριστεράς, αλλά να προβληματιστούμε που τόσο καιρό νομίζαμε, ότι κάτι τέτοιο υπάρχει. Η Σοσιαλδημοκρατία είναι και η μόνη υπαρκτή πολιτικά Ανανεωτική Αριστερά. Στην Ευρώπη η ανανέωση ως αριστερό αίτημα υπήρχε πάντα μέσα στο σώμα της Σοσιαλδημοκρατίας. Καιρός είναι αυτό να γίνει και εδώ.

Παρόλα αυτά η ατυχής εξέλιξη του πειράματος της συμμετοχής της ΔΗΜΑΡ στην κυβέρνηση δικαιώνει μεν όσους το 99 στήριξαν τον Σημίτη, ενέχει όμως και ένα πολύ μεγάλο κίνδυνο. Τον κίνδυνο η Αριστερά να ταυτιστεί είτε με κάποιους εναπομείναντες κρατιστές είτε πάλι με όσους κλείνουν σ' όλες τις πτώσεις τη λέξη μεταρρύθμιση και εννοούν την εξάλειψη του δημόσιου τομέα και του κράτους πρόνοιας. Για τους δεύτερους οι μεταρρυθμίσεις ταυτίζονται με την εξαφάνιση του δημόσιου χώρου και όχι με τον περιορισμό στις υπερβολές του. Υπερβολές που περιορίζουν το αίτημα της ελευθερίας. Για τη σοσιαλδημοκρατία όμως μεταρρύθμιση σημαίνει αλλαγές στο δημόσιο, αλλά και στις αγορές. Γιατί στις αγορές εμφανίζονται οι κοινωνικές ανισότητες και εκεί περιορίζεται το αίτημα της ισότητας.

Θα τελειώσω με αυτόν που ξεκίνησα, με τον Κώστα Σημίτη. Για πολλούς ο Σημίτης είχε ένα ελάττωμα. Ήταν, ισχυρίζονται, κρατιστής. Συγχωρήστε μου τη φράση, «αλλά κούνια που τους κούναγε». Ο Σημίτης είναι κλασικός σοσιαλδημοκράτης, γι' αυτό και ποτέ δεν σαγηνεύτηκε από το (ανόητο;) ερώτημα περισσότερο ή λιγότερο κράτος. Η Σοσιαλδημοκρατία του Σημίτη δεν σαγηνεύεται από τις σειρήνες του τζημερικού «φιλελευθερισμού», γιατί ξέρει πως το μείζον ερώτημα είναι η ποιότητα και όχι η έκταση του κράτους. Για να υπάρχει όμως ποιότητα κράτους ειδικά, πρέπει να υπάρχει δημόσιο γενικά.

Όσοι αντιστάθηκαν στο έργο του Σημίτη δεν το έκαναν γιατί ήθελαν το κράτος αντί των αγορών, αλλά γιατί ήθελαν ένα παρασιτικό κράτος βιομήχανο έναντι αυτού που παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες προς τους πολίτες. Και φυσικά ποτέ δεν θα τον καταλάβουν, αυτοί που ταυτίζουν τη Μεταρρύθμιση με την εξαφάνιση του κράτους. Η Συρία δεν τους χρειάζεται και τους δυο.

Κλείνω, ευελπιστώντας πως θα ξαναβρεθούμε πάλι με τους φίλους της ΔΗΜΑΡ, όχι φυσικά στους μπαξέδες, αλλά στο κήπο της ελληνικής σοσιαλδημοκρατίας. Καιρός είναι κάποτε οι έλληνες κεντροαριστεροί «να καλλιεργήσουν τον δικό τους σοσιαλδημοκρατικό κήπο», όπως τότε στον Διαφωτισμό ο ταλαίπωρος βολταίρικός Καντίτ.

Απάντηση: 1 - Εφικτό και επιθυμητό, πολιτική και ηθική

Κώστας Πέτρουλας

24/06/2013 12:50:38

Και η ηθική της πολιτικής δεν εκτείνεται στο δίπολο καλό- κακό, αλλά στο δίπολο αποτελεσματικό ή αναποτελεσματικό σε σχέση με την εξυπηρέτηση του δημόσιου συμφέροντος. Για να κάνεις όμως κάτι τέτοιο πρέπει πρωτίστως να θέσεις το ζήτημα ποιος κυβερνά.

Κύριε Σιακαντάρη, επειδή υπήρξε η ανάγκη να διαχωριστεί το εφικτό από το επιθυμητό, για την ακρίβεια να προσαρμοστεί το εφικτό στις δυνατότητες μιάς εποχής, δεν σημαίνει ότι καταργήθηκε το επιθυμητό και η ηθική.

Η πολιτική είναι κατ' εξοχήν ηθικό μέγεθος με την έννοια της προσφοράς στους συμπολίτες. Το καλό και το κακό, δεν πρόκειται να το καταργήσει καμιά φιλοσοφία. Είναι η πηγή έμπνευσης για την πολιτική η οποία διανύει μιά απόσταση προς το ιδεατό, εκείνη που επιτρέπουν οι συνθήκες. Αν αποκόψουμε την έννοια του δίκαιου και την αντικαταστήσουμε με το συμφέρον τότε οδηγούμαστε σε ζούγκλα. Αυτή καθαυτή η έννοια της εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος που αναφέρετε, υποδηλώνει αναφορά στην ηθική. Και έρχεται σε αντίθεση με τον ορισμό που δώσατε νομίζω. Κι ο Μακιαβέλι έτυχε απέραντης παρεξήγησης - Μακιαβελισμός - επειδή δεν εκτιμήθηκε δεόντως η πραγματιστική του ανάλυση, η οποία δεν αντιβαίνει σε κανέναν κανόνα της ηθικής, πλην μεταφυσικών ηθικών που δεν αφορούν πια κανέναν.

Απάντηση: 2 - «Αριστερή διαίρεση».

Πειραχτήρι .

24/06/2013 13:29:23

Το άρθρο θέτει το ζήτημα της απομάκρυνσης της ΔΗΜ.ΑΡ από την κυβέρνηση στη σωστή του ιστορική βάση. Αυτό, φυσικά, δεν μειώνει καθόλου την απώλεια. Η ΔΗΜ.ΑΡ. έπρεπε να αντέξει στην πίεση. Όφειλε να μην στοιχειώσκει με μια άδοξη αποτυχία την δυναμική και το νεύρο που θα προσέφερε μια κυβέρνηση που θα είχε ραχοκοκαλιά αποτελούμενη από το ευρύτερο δυνατό πολιτικό φάσμα. Τώρα, μιλούμε μετά θάνατον. Η ευκαιρία αυτή χάθηκε οριστικά και αμετάκλητα, με μια επιλογή που δεν μπορεί παρά να φέρνει στο μυαλό τον Καρατσαφέρη.

Κι απ' την άλλη, το πρόβλημα της διαίρεσης της αριστεράς επιμένει: Είτε «Αλέξη», είτε «Αλέκο», είτε «Αλέκα» και να την ονομάσεις τη διαίρεση αυτή, το αποτέλεσμα είναι ένα και το αυτό: 1 δραχμή εις το πηλίκον...

Εκτύπωση στις 01/07/2013

Από την ιστοσελίδα **Μεταρρύθμιση**

www.metarithmisi.gr/el/sx_printText.asp?textID=19951